

A feladatokat írta:

Birikiné Nyéki Andrea, Tarnaörs
Kozma Attila, Eger
Leskuné Bikki Dóra, Debrecen

Csapat tagjai:

.....

Iskola:

.....

Beküldési határidő: 2023. január 10.**Lektorálta:**

Dr. Fülep Teofil PhD, Miskolc

Curie Környezetismereti Emlékverseny
5-6. évfolyam II. forduló
2022/2023.

Feladat	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	Összesen	%	Javította
Elérhető	10	5	7	13	5	7	11	23	81 pont		
Elért											

1. feladat — TOTÓ**10 pont**

1. Mikor volt Magyarországon 2022-ben a túlfogyasztás napja?

a. augusztus 1.

b. június 14.

c. május 30.

2. Mi az ökológiai lábnyom mértékegysége?

a. gigahektár

b. globális hektár

c. globális km²

3. Mekkora volt 2021-ben az egy emberre jutó terület a Földön?

a. 2,2 gha

b. 2,0 gha

c. 1,45 gha

4. Mekkora jelenleg Magyarország ökológiai lábnyoma?

a. 3,7 gha

b. 2,2 gha

c. 1,8 gha

5. Melyik térségnek a legkisebb az ökológia lábnyoma?

a. Afrika

b. Kelet-Európa

c. Észak-Amerika

6. Az emberiség természeti erőforrás- felhasználása mikor érte el azt a mennyiséget, melyet a Föld abban az évben már nem volt képes regenerálni? Tehát mikor volt az első „túllövés” napja?

a. 1968. december 30.

b. 1970. december 30.

c. 1971. december 30.

7. A Fenntartható Fejlődési Célok a nemzetközi fenntartható fejlődési és nemzetközi fejlesztési együttműködés céljait foglalja össze. Az ENSZ által meghatározott 17 cél mindegyikét külön kis piktogram jelöli. Derítsétek ki, melyik célt mutatja ez a piktogram!

a. Egészség és jólét

b. Megfizethető és tiszta energia

c. Minőségi oktatás

8. Mi a biokapacitás?

- a. Megmutatja, hogy egy főre mekkora termőterület jut.
- b. Hosszabb időre befektethető biopénz.
- c. A környezeti rendszerek élő és élettelen elemeit foglalja magában.

9. Hogyan előzhető meg az élelmiszerhulladék keletkezése?

- a. Törzsvásárlói kártyát vásárolunk a közeli élelmiszerüzletben.
- b. Többféle ételt készítünk, hogy az étkezésnél mindenki kiválaszthassa a számára legízletesebbet.
- c. Csak annyit vásárolunk, amennyire szükségünk van.

10. Az ökológia lábnyomunk közel..... %-át a szén-dioxid kibocsátó folyamatok adják.

- a. 20
- b. 50
- c. 75

2. feladat

5 pont

Párosítsd a leírást az adott személlyel vagy csoporttal! A leírások elé írd a megfelelő betűjelet!

- A. ausztrál WWF
- B. Rachel Louise Carson
- C. William Rees és Mathis Wackernagel
- D. Greenpeace
- E. Andrew Simms

- 1. Kidolgozták az ökológia lábnyom nevű mutatót.
- 2. A globális túlfogyasztás vagy „túllövés” napja.
- 3. Legismertebb környezetvédő szervezet.
- 4. Néma tavasz című könyve dokumentálta a peszticidek válogatás nélküli felhasználása által okozott környezeti ártalmakat.
- 5. A Föld órája akció.

3. feladat

7 pont

A globális túlfogyasztás következményekkel jár. Döntsd el, hogy a felsorolt tényezők csökkennek vagy növekednek a túlfogyasztás miatt! Írd őket a megfelelő helyre!

- 1. globális felmelegedés 2. erőforrások mennyisége 3. erdős területek száma
- 4. az élhető, valamint a mezőgazdaságilag művelhető területek nagysága
- 5. biológiai sokféleség 6. üvegházhatású gázok koncentrációja
- 7. a szélsőséges időjárás gyakorisága

Csökken:

.....

.....

Növekszik:

.....

.....

4. feladat — Nemzeti parkok keresztrejtvény

13 pont

1.																			
2.							-												
3.																			
4.								-											
5.																			
6.																			
7.																			
8.																			
9.																			
10.																			
11.																			

1. A természetvédelem jelképe.
2. A Hortobágyi Nemzeti Park törzsterületéhez tartozó, szigorúan védett, látogatók elől elzárt része. Az erdő egykori névadója egy kun katona volt. A „Kékvércsék erdejének” is nevezik.
3. A Hortobágyi Nemzeti Park címermadara.
4. Ez a hal a bükki patakok ritka lakója, a Kárpát-medence endemikus faja.
5. Az Alföld szikes területeinek fontos gyógynövénye.
6. A Szalajka-völgy látványossága.
7. Magyarországon először ebben a barlangban találtak neandervölgyi ember csontmaradványt.
8. Felszíni karsztjeleség. Általában kisebb bemélyedés egy néhány tucat–néhány száz méter átmérőjű negatív karsztforma alján, amiben néha kisebb vízmosás is fut a nyelőszájig.
9. A földbe ásott kútgödörből a kétkarú emelő elvén működő vízkiemelő szerkezet.
10. Itt található a melegforrások felett elhelyezkedő, barlangban kialakított fürdőhely.
11. A Hortobágy legnagyobb városa.

Megfejtés:

Hol található?

Mi kapta ezt az elnevezést?

5. feladat — Novohrad-Nógrád Geopark képekben

5 pont

A képekhez párosítsd a leírásokat és ennek segítségével nevezd meg a helyszíneket!

- A. Itt lelték fel Magyarország első fatörzsbarlangjait, melyek európai viszonylatban is kuriózumnak számítanak. Nem a szó szoros értelmében vett barlangok. Hatalmas fatörzsek üregei.
- B. Mintegy 20 millió éve, a miocén vulkánosság során került a felszínre. Nagy valószínűséggel a Mátra vulkáni kitöréseinek szórt anyaga, amely vegyes összetételű és különböző szemszerkezetű.
- C. 1095 és 1195 között történhetett az első testi gyógyulás, amikor a Szűzanya, karján a kis Jézussal, megjelent egy verebélyi néma pásztornak, és a mai Szent Kút forrásvizével meggyógyította.
- D. Magyarország egyetlen faluja, amely az UNESCO világörökségi listán szerepel.
- E. A Cseres-hegység egyik legérdekesebb képződménye. A 9 m magas bazaltömlés öt- és hatszögletű oszlopai egy 4 millió éves tűzhányó kráterében jöttek létre a láva felszín alatti lassú lehülésének következtében.

.....

.....

.....

Irodalom: Wikipédia, nemzeti parkok honlapja

<https://www.nogradgeopark.eu/>

<https://www.osmaradvanyok.hu/>

<https://aktivmagyarország.hu/>

https://dtk.tankonyvtar.hu/xmlui/bitstream/handle/123456789/3874/kornyezettan_szakmodszertani_jegyzet.pdf?sequence=1

<https://azuzlet.hu/okologiai-labnyomunk-egybolgonyi-gazdasag/>

<https://zoldszokasok.hu/a-globalis-tulfogyasztas-napja/>

<https://eionet.kormany.hu/a-fenntarthato-fejlodes-fogalma>

http://korny.uni-corvinus.hu/fik/az_okologiai_labnyom_magyarorszagon_2012.pdf

Bükk Nemzeti Park

6. feladat — MIRE GONDOLTUNK?

7 pont

1.

- A tájvédelmi körzet névadó hegyét a palóc Olimposznak nevezik.
- 720 méter magas csúcsán lévő toronyból elénk táruló körpanoráma a felvidék jelentős részét megmutatja.
- A hegyre vezető tanösvény egyik állomása a Margit-kápolna.

2.

- A palóc Olimposzra vezető tanösvény első állomása.
- Fás legelő, a hagyományos állattartás emléke, évszázados famatuzsálemekkel.
- Az állatállomány hiánya miatt ma már a városlakók kedvelt pihenőhelye.

3.

- Kultúrtörténeti emlék, a későromán világi építkezések egyik szép példája.
- A bazaltcsúcs, melyen elhelyezkedik, valójában a kráter alatti vulkáni csatorna, amiben a bazalt négyszögletű zsákos formát öltött a kihülése során.
- 1845. június 11-én Petőfi Sándor is felkereste romjait, melyre letelepedve ezt írta: „Sokáig ültem legfelső csúcsán: tekintetem mérföldeken, lelkem századokon túl barangolt”.

4.
- A táj másik jelentős középkori vára, melyet a tatárjárás után bazaltoszlopokból épített a Kacsics nemzetség.
 - A 16. században a Losonczy család is birtokolta. Itt ismerte meg Balassi Bálint a Júlia-versek ihletőjét, Losonczy Annát.
 - A trianoni határrendezés következtében a magyar faluhoz tartozó vár szlovák területre került.
5.
- 13 km²-es kiterjedésével Közép-Európa legnagyobb bazaltfennsíkja.
 - Az 520-570 méter tengerszint feletti magasságban található bazalttakaró északi része a szlovákiai Abroncsospuszta nevű településnél ér véget.
 - Nagy részét emberi hatásra kialakult fátlan társulások borítják, melyek fennmaradását csak a rendszeres kaszálás és legeltetés tudja biztosítani.
6.
- A Dunától keletre hazánkban csak a Karancson és Litkénél él ez a kora tavasszal nyíló növény.
 - Levele jellegzetes háromkaréjú, virágtakarója liláskék.
 - Védett, neve arra utal, hogy teáját májbántalmak ellen fogyasztják.
7.
- Nógrád megye székhelye. Völgyvárosnak is nevezik, mert a Tarján-patak és a Zagyva vízgyűjtőjének két szűk völgyében fekszik, melyek „Y” alakot formáznak.
 - A rendszerváltás előtt az iparvárosok közé tartozott, itt található a több, mint 100 éves hagyománnyal rendelkező Öblösüveggyár.
 - A város szülötte Snétberger Ferenc, Kossuth-díjas és Liszt Ferenc-díjas gitárművész.

Forrás:

<https://www.bnpi.hu/hu/karancs-medves-tajvedelmi-korzet>

https://www.bnpi.hu/msite/194/bk_14_x7833_kirandulas_a_bazaltvulkanok_foldjen.pdf

https://www.bnpi.hu/msite/194/bk_4_q3052_tajvedelmi_korzetek.pdf

7. feladat — REJTVÉNY

11 pont

A Cserhátban, Hollókő környékén a hagyományos gazdálkodás meghatározó része volt a patakok mentén folyó gyümölcsstermesztés. A szókereső játékban hagyományos alma- és körtefajták neveit rejtettük el. A feladat megtalálni és kihúzni a gyümölcsneveket. A kimaradt betűkből az egyik almafajta szinonimanevét, valamint egy hollókői tanösvény nevét kapod megfejtésül.

ALMAFAJTÁK:

aranyparmen, batul, bóralma, csörgőalma, entz rozmaring, leánycsecsű, pónyik

KÖRTEFAJTÁK:

árpával érő, hájkörte, hosszú szárú, lopvaérő, mézes, nyári kármán, papkörte, pizstráng, tökkel érő, veres, vérbélű

P	I	S	Z	T	R	Á	N	G	F	Ú	N	Z
A	F	Ú	S	C	E	S	C	Y	N	Á	E	L
P	Ó	N	Y	I	K	A	E	Á	M	A	M	A
K	L		M	Ú	L	É	B	R	É	V	R	M
Ö	S	E	Z	É	M	A	Á	P	E	K	A	L
R	E	E	T	R	Ö	K	J	Á	H	V	P	A
T		R		T	I	E		V	K	A	Y	Ó
E	N	T	Z	R	O	Z	M	A	R	I	N	G
	L	J	Á	B	A	T	U	L	A	T	A	R
A		Y	L	O	P	V	A	É	R	Ó	R	Ö
N	N	Ö	S	A	M	L	A	R	Ó	B	A	S
T	Ö	K	K	E	L	É	R	Ó	V		É	C
N	Y	Ú	R	Á	Z	S	Ú	Z	S	S	O	H

Megfejtések:

Melyik hungarikum almafajtánk szinonimaneve ez?

A hollókői patak menti gyümölcsöskerteket bemutató tanösvény neve:

Forrás:

<http://www.holloko.hu/hu/info/latnivalok-szolgaltatasok/tanosvenyek/index.html>

Hortobágyi Nemzeti Park

8. feladat — Kultúrtörténeti értékek a Hortobágyon

23 pont

1. Mikor jött létre hazánk első nemzeti parkja, a Hortobágyi Nemzeti Park?
2. Mekkora volt az **alapításkori** és mennyi a **jelenlegi területe**?
 - a) alapításkori: ha
 - b) jelenlegi: ha
3. Mikor lett a **Világörökség része**, milyen kategóriát nyert el és mit jelent ez?
 - a) év:
 - b) kategória:
 - c) mit jelent:

SolServices Kft. a Curie Környezetvédelmi Emlékverseny támogatója

4. Nevezd meg a hortobágyi **pásztorokat**, a rájuk bízott állatfajták szerint!

Állatfaj	Pásztor
ló	
(szürke)marha	
(racka)juh	
(mangalica) sertés	

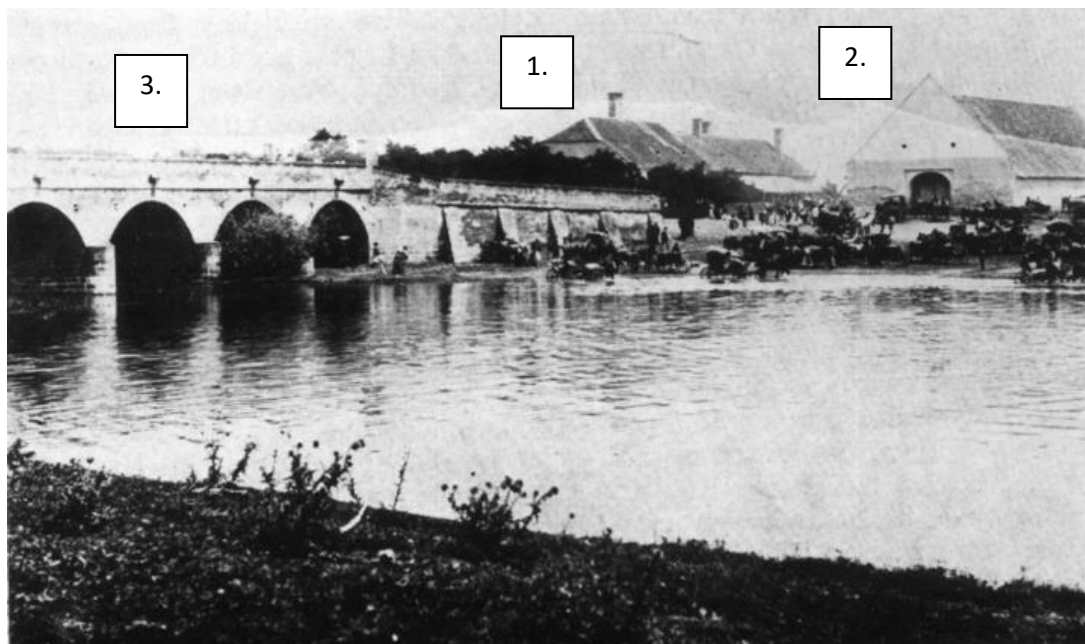
5. A **pásztortársadalom hierarchiája** szempontjából melyik a helyes sorrend?

- a) csikós, gulyás, juhász, kondás
- b) kondás, csikós, gulyás, juhász,
- c) csikós, juhász, gulyás, kondás

6. **Mely kutyafajták** segítették az eszközökön túl a pásztorokat az állatok őrzésében, terelésében? Sorold fel őket!

.....

7.

a) Mit ábrázol az alábbi kép?

b) Milyen **építményeket** jelölnek az alábbi számok?

- 1.
- 2.
- 3.

c) Mikor épült az 1. számú épület?

d) Mire szolgált a 2. számú épület?

.....
.....

e) Ki tervezte a 3. számú építményt?

Forrás:

<https://www.hnp.hu/hu/szervezeti-egység/termeszetvedelem/oldal/a-hortobagy-termeszeti-es-kulturalis-ertekei>

<https://www.hnp.hu/hu/szervezeti-egység/turizmus/vadaspark/oldal/lakoink>